

NARODNI
DOM
MARIBOR

KONCERTNA
POSLOVALNICA

Komorni cikel 2023/2024

5. abonmajski koncert

7. maj 2024 ob 19.30, Dvorana Union, Maribor

Kvartet
Szymanowski
Kevin Spagnolo
klarinet

Spored

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847)

Godalni kvartet št. 2 v a-molu, op. 13

I. Adagio – Allegro vivace

II. Adagio non lento

III. Intermezzo: Allegretto con moto – Allegro di molto

IV. Presto – Adagio non lento

Aleksander Glazunov (1865–1936)

Oriental Reverie za klarinet in godalni kvartet

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Kvintet za klarinet in godalni kvartet v A-duru, KV 581

I. Allegro

II. Larghetto

III. Menuetto

IV. Allegretto con variazioni

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847) je docela razvil izvorno glasbeno govorico že v poznih najstniških letih. Njegova dela se napajajo pri zapletenih kontrapunktičnih postopkih Johanna Sebastiana Bacha, formalni jasnosti in čistosti Wolfganga Amadeusa Mozarta in dramatični pripovednosti Ludwiga van Beethovna, zato so zanje značilne živahnost, bogata melodična invencija in izrazna bogatost kot tudi spretno rokovanje z gradivom. Čeprav avtorji in misleci njegove glasbe niso vedno najbolj pravilno vrednotili in so ga pogosto enostransko označili za klasicističnega in konservativnega skladatelja, je Mendelssohn z združevanjem ekspresivnih možnosti zgodnje-romantične glasbe in uravnoteženih klasičnih struktur razrešil marsikatera protislovja med starimi glasbenimi formami in novo estetiko svojega časa. Predstavlja enega pomembnejših komornih skladateljev prve polovice 19. stoletja in je bistveno prispeval k oblikovanju repertoarja nemške nacionalne glasbe. Mendelssohn je uveljavil tudi prakso modernega dirigiranja. Bil je vodja Gewandhausu v Leipzigu in je leta 1829 organiziral nad vse uspešen koncert Bachovega *Pasijona po Mateju*, ki velja za prelomni trenutek v prvem valu oživiljanja stare glasbe. Pomembno je prispeval k institucionalizaciji koncerta kot vrhunskega javnega dogodka, katerega vloga je dvigovanje duha.

Ko je Mendelssohn leta 1827 napisal **Godalni kvartet št. 2 v a-molu, op. 13**, je štel rosnih osemnajst let. Napisal ga je nekaj mesecev po Beethovnovi smrti, v njem pa se čuti vpliv Beethovnovih zadnjih godalnih kvartetov, ki so tipični predstavniki skladateljevega poznega ustvarjalnega obdobja, za katero so značilne kompleksna polifonija, številčna abstrakcija in velike ciklične strukture kot tudi vsebinsko širok razpon. Mendelssohnov kvartet je eden najzgodnejših in najpomembnejših primerov dodelane ciklične glasbene

oblike, v kateri so vsi stavki prežeti z istim motivom. Slednji je v tem primeru sestavljen iz treh not (dolga–kratka–dolga), pojavi pa se že zelo zgodaj na začetku skladbe. Uvodu v A-duru (!) sledi turbulentni Allegro vivace v sonatni obliki brez reprize. Drugi stavek je počasen in ima simetrično tridelno obliko, pri čemer sta prvi in tretji del napisana kot koral, medtem ko srednji del predstavlja fugatno epizodo, katere subjekt gre skozi vrsto vedno bolj zapletenih variacij, v katerih se godala ritmično prepletajo. Tudi intermezzo ima tridelno strukturo in prikazuje Mendelssohnovo lahkotnejšo plat. Zadnji stavek je značajsco soroden prvemu, v njem se združujejo motivi vseh preteklih stavkov, tudi v obliki kadenčnih in recitativnih odsekov, ob katerih imamo občutek, da želijo glasbila spregovoriti. Stavek se zaključí s kontemplativnim odsekom, sorodnim začetku skladbe, kar dokončno uresniči cikličnost kompozicije.

Aleksander Glazunov (1865–1936) spada v generacijo ruskih skladateljev in dirigentov med rusko peterico (Milij Balakirjev, Aleksander Borodin, César Kjuj, Modest Musorgski in Nikolaj Rimski-Korsakov) in Petrom Iljičem Čajkovskim na eni strani ter modernističnimi skladatelji, kot so Igor Stravinski, Sergej Prokofjev in Dimitrij Šostakovič, na drugi strani. Njegova glasba, ki temelji na jasni glasbeni logiki, se napaja tako pri ruski peterici kot tudi iz liričnosti Čajkovskega in kontrapunkta Sergeja Tanejeva. Med letoma 1905 in 1928 je bil direktor glasbenega konservatorija v Sankt Peterburgu, njegov najvidnejši učencec pa je bil Šostakovič.

Glazunov v svoji glasbi uspešno združuje tako nacionalistične kot tudi svetovljanske poteze tedanje ruske glasbe, obenem pa predstavlja pomembno avtoriteto in figuro stabilnosti v času pretresov in tranzicije. Napisal je vrsto glasbeno-gledaliških del, devet simfonij, številna druga simfonična in koncertantna dela ter komorno, klavirsko in vokalno glasbo. Skladba **Oriental Reverie za klarinet in godalni kvartet**, ki je nastala

leta 1886, s svojimi eksotičnimi potezami izkazuje predvsem vpliv ruske peterice. Kratko sanjsko delo je strnjeno v enem stavku, prevladujoče razpoloženje pa se napaja pri romantični predstavi Vzhoda, kot sta ga tedaj razumeli in izkusili Evropa in evropska Rusija.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) je svoje prve skladbe napisal pri petih letih. V tem času je začel že javno nastopati, kmalu pa so sledile turneje po vsej Evropi, kjer je prišel v stik z glavnimi evropskimi slogi in zvrstmi. Do sinteze idej v njegovem opusu ni prišlo zgolj s posnemanjem, ampak tudi z razvijanjem teh slogov. Na potovanjih se je srečeval z uveljavljenimi glasbeniki in skladatelji. Velik vpliv zlasti v kontekstu simfonij in italijanskih oper je imel nanj Johann Christian Bach, ki ga je srečal v Londonu, v še večji meri pa je vtis na Mozarta napravil Joseph Haydn, s katerim se je seznanil in spoprijateljil v sedemdesetih letih 18. stoletja na Dunaju. Od leta 1773 naprej so začela nastajati prva mojstrska dela. Leta čudežnega dečka so bila tedaj za njim in Mozart je zdaj večinoma deloval v Salzburgu za nadškofa, prijatelje in mecene. V osemdesetih letih se je po številnih drugih potovanjih uveljavil kot vodilni pianist na Dunaju, in ta čas predstavlja njegovo najplodovitejše obdobje. Haydnovemu vplivu se je pridružilo občudovanje glasbe Johanna Sebastiana Bacha, s katero se je srečeval v krožku barona Gottfrieda van Swietna. Mozart je od te točke naprej v svojih delih še bolj posegal po kontrapunktu, kar se kaže v poznih mojstrovinah, kot so *Simfonija št. 41 v C-duru*, imenovana »Jupiter«, spevoigra *Čarobna piščal* in nedokončani *Rekviem*.

Kvintet za klarinet in godalni kvartet v A-duru, KV 581 je nastal leta 1789. Mozart ga je posvetil slavnemu avstrijskemu klarinetistu Antonu Stadlerju, s katerim je imel zelo dobre prijateljske odnose in kateremu je dve leti kasneje posvetil tudi *Koncert za klarinet in orkester v A-duru, KV 622*. Kvintet spada med tista zrela instrumentalna dela, v katerih se zdru-

žujeta melodična inventivnost in glasbena obrt. Prva lastnost se kaže v izrazito spevnih melodijah, ki več kot očitno izdajajo vpliv italijanske opere (zdi se, da je Mozart ustvarjalno živel predvsem za opero), medtem ko se druga značilnost kaže v popolnem obvladovanju sonatne oblike skozi tehtno obdelavo motivov, kar ustvarja zanesljiv občutek instrumentalne drame in prepričljive pripovedi brez besed. Prvi stavek je oblikovan

kot tradicionalni sonatni allegro z ekspozicijo, izpeljavo in reprizo, ki pričara ganljivo razpoloženje za celotno skladbo. Liričnemu in počasnemu tridelnemu Larghetto v dominantni tonaliteti D-dura sledi očarljiv menuet z dvema trioma, skladbo pa namesto bolj konvencionalne oblike rondoja nekoliko presenetljivo zaključijo tema s petimi variacijami.

Jan Prepadnik

KVARTET SZYMANOWSKI

Agata Szymczewska, violina
Robert Kowalski, violina
Volodia Mykytka, viola
Karol Marianowski, violončelo

Za Kvartet Szymanowski, ki ga sestavljajo violinista Agata Szymczewska in Robert Kowalski, violist Volodia Mykytka in violončelist Karol Marianowski, so že od njegove ustanovitve leta 1995 v Varšavi značilni skupno razumevanje, ki izvira iz prvotne in še vedno močne ljubezni do poljskega skladatelja Karola Szymanowskega, nenehno iskanje novih glasbenih navdihov ter odprtost za nepredvidljivo. Zasedba je začela svoje komorno glasbeno izobraževanje na Univerzi za glasbo in uprizoritvene umetnosti v Hannoveru pri Hattu Beyerleju. Drugi pomembni mentorji so bili Eberhard Feltz, Walter Levin, Isaac Stern, Bernard Greenhouse, Alfred Brendel, Seiji Ozawa, Friedemann Weigle ter člani kvartetov Amadeus, Emerson, Juilliard in Guarneri. Sledile so številne nagrade in priznanja, med drugim na tekmovanjih v Weimarju, Hannoveru, Melbourneu, Osaki in Firencah. Kvartet se je predvsem kot izvrsten poustvarjalec godalnih kvartetov Szymanowskega ter glasbe poljskih in drugih vzhodnoevropskih skladateljev, kot so Wi-

Kvartet Szymanowski
foto Bruno Fidrych

told Lutosławski, Sofia Gubaidulina, Mieczysław Weinberg in Krzysztof Penderecki, povzpel na vrh mednarodne komorne glasbene scene. Za svoje vrhunske kulturne dosežke je leta 2005 prejel nagrado Szymanowski, leta 2007 pa poljsko medaljo časti. Nastopil je v priznanih koncertnih dvoranah, kot so newyorška Carnegie, londonska Wigmore, amsterdamska Concertgebouw, Musikverein na Dunaju in Konzerthaus v Berlinu. Zasedba na vsakem nastopu z vznemirljivimi programi dokazuje svojo odprtost do nepredvidljivega in s tem ustvarja intimno vzdušje, kar jo je v skoraj treh desetletjih delovanja vodilo skozi več preobrazb in sprememb.

KEVIN SPAGNOLO

Kevin Spagnolo se je izobraževal na Konservatoriju za glasbo v Lucci in diplomiral z odliko. V času študija je na lokalnih, državnih in mednarodnih tekmovanjih osvojil številne nagrade. Leta 2018 je pri komaj dvaindvajsetih letih osvojil prvo nagrado Ženevskega mednarodnega glasbenega tekmovanja, s čimer je postal najmlajši klarinetist s to prestižno nagrado v zgodovini tekmovanja. Priznanje se je izkazalo za prelomni trenutek, saj ga odtlej redno vabijo na recitale, v komorne zasedbe in na solistične koncerte na pomembnih festivalih in turnejah. Med drugim je nastopil kot solist z Orkestrom Marijinega gledališča iz Sankt Peterburga na festivalu Musical Olympus, s Švedskim komornim orkestrom, Ženevskim komornim orkestrom in drugimi. Kot komorni glasbenik je sodeloval s kvarteti Voce, Guadagnini in Prometeo. Posebno pomembno je bilo zanj leto 2021, saj je s Švedskim komornim orkestrom izdal svojo prvo ploščo z naslovom *Façades*, na kateri je glasba Carla Marie von Webera, Jeana Françaixa, Gioachina Rossinija in Bêle Kovácsa, obenem pa je začel uresničevati tudi svojo željo po poučevanju. Spagnolo redno poučuje v Rimu in vodi mojstrske tečaje po vsej Evropi, zlasti na Konservatoriju za glasbo v Livornu. Kot poustvarjalec slovi po svoji presenettljivi spontanosti, iskanju svobode, izjemnem obvladovanju glasbila in nenehnem odkrivanju novega repertoarja, kot dokazuje njegova nedavna naklonjenost komorni glasbi in klezmerju.

(Jezikovni pregled Monika Jerič)

Kevin Spagnolo
Foto William Beaucardet

Napovedujemo in vabimo

BREZ
ČAS
JE 24/25

Vpis abonmajev
Orkestrskega
in Komornega cikla

OD 14. MAJA DO 7. JUNIJA

Vsi delci ubrane celote

Kot vselej bo sredi maja abonente Orkestrskega in Komornega cikla v nabiralnikih pričakala knjižica, s katero vabimo k vpisu abonmajev koncertne sezone 2024/2025. Ta bo znova pokazala, da lahko v Mariboru prisluhnemo najboljšim in najboljšemu, kar ponujata Evropa in svet.

Vljudno vabimo na javno predstavitev sezone, ki bo **14. maja ob 12. uri v Vetrinjskem dvoru**. Vodja programa klasične glasbe bo razkrila bogato bero izjemnih glasbenikov in izbrane glasbe, ki nam bodo od jeseni pa vse do naslednjega maja burili domišljijo ter ponujali nove poglede na mesto, na svet, na nas - na življenje!

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor

Uradne ure: od ponedeljka do petka med 10. in 13. uro ter uro pred prireditvijo.

Dvorana Union: uro pred prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000

✉ vstopnice@nd-mb.si

🌐 www.nd-mb.si

 **Radio
Maribor**

**VEČER
RADIO CITY**